

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

WEBINARIUM

REGRES UBEZPIECZENIOWY –
czyli kiedy sprawca zapłaci za szkodę z
własnej kieszeni

18.11.2020

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

EKSPERT

Małgorzata Fonfara

BIURO RZECZNIKA FINANSOWEGO

Specjalistka z Wydziału
Ubezpieczeniowo-Emerytalnego w
Biurowie Rzecznika Finansowego

**Rzecznik
Finansowy**

www.rf.gov.pl

O CZYM BĘDZIE TO WEBINARIUM?

O CZYM BĘDZIE TO WEBINARIUM?

- CZYM JEST REGRES UBEZPIECZENIOWY?
- REGRES UBEZPIECZENIOWY W OC - JAK SIĘ BRONIĆ?
- ZWROTU JAKICH ŚWIADCZEŃ MOŻE SIĘ DOMAGAĆ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ W RAMACH REGRESU Z UMOWY UBEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNEGO OC ?
- NA JAKICH ZASADACH DOCHODZI DO PRZEDAŃNIENIA ROSZCZEŃ REGRESOWYCH Z UMOWY OC POSIADACZY POJAZDÓW MECHANICZNYCH?
- CZY REGRES DZIEDZICZY SIĘ PO ZMARŁYM SPRAWCY WYPADKU?
- PYTANIA I ODPOWIEDZI.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

01

REGRES UBEZPIECZENIOWY

Podstawowe informacje

REGRES UBEZPIECZENIOWY – SYTUACJA WYJĄTKOWA

OCHRONA Z UBEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNEGO OC

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

UMOWA OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA OC POSIADACZA POJAZDU MECHANICZNEGO JEST ZAWIERANA W

CELU:

Ochrony interesów
poszkodowanego

Zabezpieczenia majątku
osoby odpowiedzialnej przed
finansowymi skutkami
wyrządzenia szkody

REGRES UBEZPIECZENIOWY

INSTYTUCJA REGRESU

Roszczenie regresowe - sytuacja w której podmiot wywiązując się z ciężącego nim zobowiązania uzyskał prawo do dochodzenia zwrotu świadczenia od osoby trzeciej.

ROSZCZENIE REGRESOWE

-
informacje
podstawowe

ROSZCZENIE UMOŻLIWIAJĄCE ŻĄDANIE
ZWROTU SPEŁNIONEGO ŚWIADCZENIA

WYSTĘPUJE JEDYNNIE W PIENIĄDZU

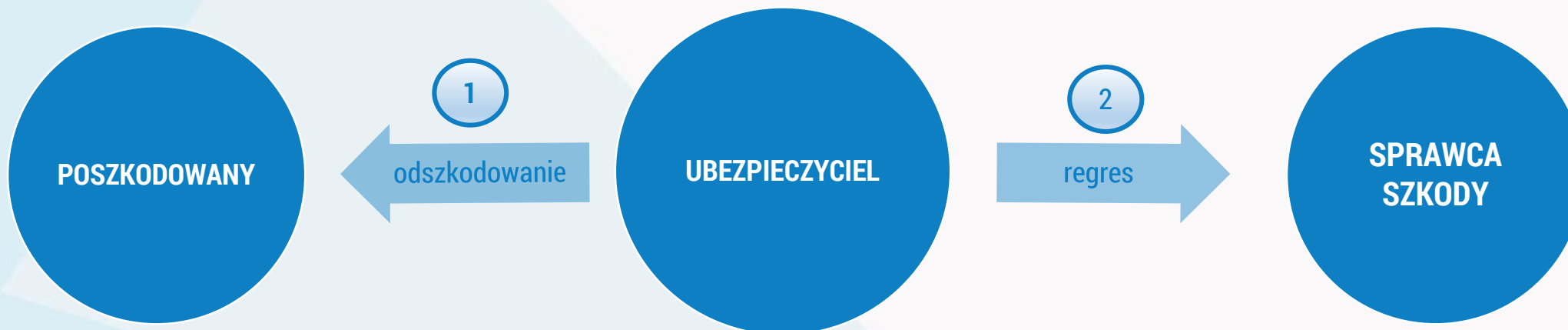

MOMENT POWSTANIA = CHWIŁA SPEŁNIENIA
ŚWIADCZENIA PRZEZ JEDNEGO Z DŁUŻNIKÓW,
BĄDŹ ZAPŁATY CUDZEGO DŁUGU

REGRES UBEZPIECZENIOWY

BUDOWA REGRESU UBEZPIECZENIOWEGO

Regres powstaje jedynie jeżeli okoliczności towarzyszące wypadkowi ubezpieczeniowemu uzasadniają żądanie roszczenia zwrotnego od sprawcy szkody (do czego dochodzi w ściśle określonych przez prawo przypadkach).

REGRES UBEZPIECZENIOWY

CO WYRÓŻNIA REGRES NIETYPOWY?

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

REGRES W UMOWIE UBEZPIECZENIA KOMUNIKACYJNEGO OC – CECHY CHARAKTERYSTYCZNE

- JEST KIEROWANY PRZEZ UBEZPIECZYCIELA DO OSOBY, KTÓRA JEST OBJĘTA OCHRONĄ WYNIKAJĄCĄ Z ZAWARTEJ UMOWY UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ (STĄD „NIETYPOWOŚĆ”).
- ZACHODZI WYŁĄCZNIE W WYPADKACH OKREŚLONYCH W ART. 43 USTAWY Z DNIA 22 MAJA 2003 R. O UBEZPIECZENIACH OBOWIĄZKOWYCH, UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZU GWARANCYJNYM I POLSKIM BIURZE UBEZPIECZYCIELI KOMUNIKACYJNYCH.
- ŚCIŚLE ZWIĄZANY Z UMOWĄ UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ.
- POWSTAJE Z CHWILĄ WYPŁATY ODSZKODOWANIA PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ.

PRZESŁANKI USTAWOWE REGRESU NIETYPOWEGO

ART. 43 USTAWY O UBEZPIECZENIACH OBOWIĄZKOWYCH

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

Zgodnie z art. 43 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, regres powstanie, jeżeli **kierujący**:

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

02

REGRES UBEZPIECZENIOWY W OC

– Jak się bronić?

REGRES UBEZPIECZENIOWY – JAK SIĘ BRONIĆ?

PODSTAWY DO OBRONY PRZED ROSZCZENIEM UBEZPIECZYCIELA

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

Adresat roszczenia nie był kierowcą pojazdu w chwili zdarzenia

- niezależnie od tego czy adresat jest właścicielem pojazdu

Brak możliwości przypisania szkody adresatowi roszczenia

- zderzenie pojazdów - art. 415 k.c.: kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia
- niekonieczny jest adekwatny związek przyczynowy z art. 361 k.c. pomiędzy wypełnieniem przesłanki z art. 43 ustawy o ubezpie. obowiązk., a szkodą – wyjątek: przesłanka umyślnego działania kierującego

Brak odpowiedzialności sprawcy za powstałą szkodę

- osoba małoletnia (art. 426 k.c. oraz 427 k.c.)

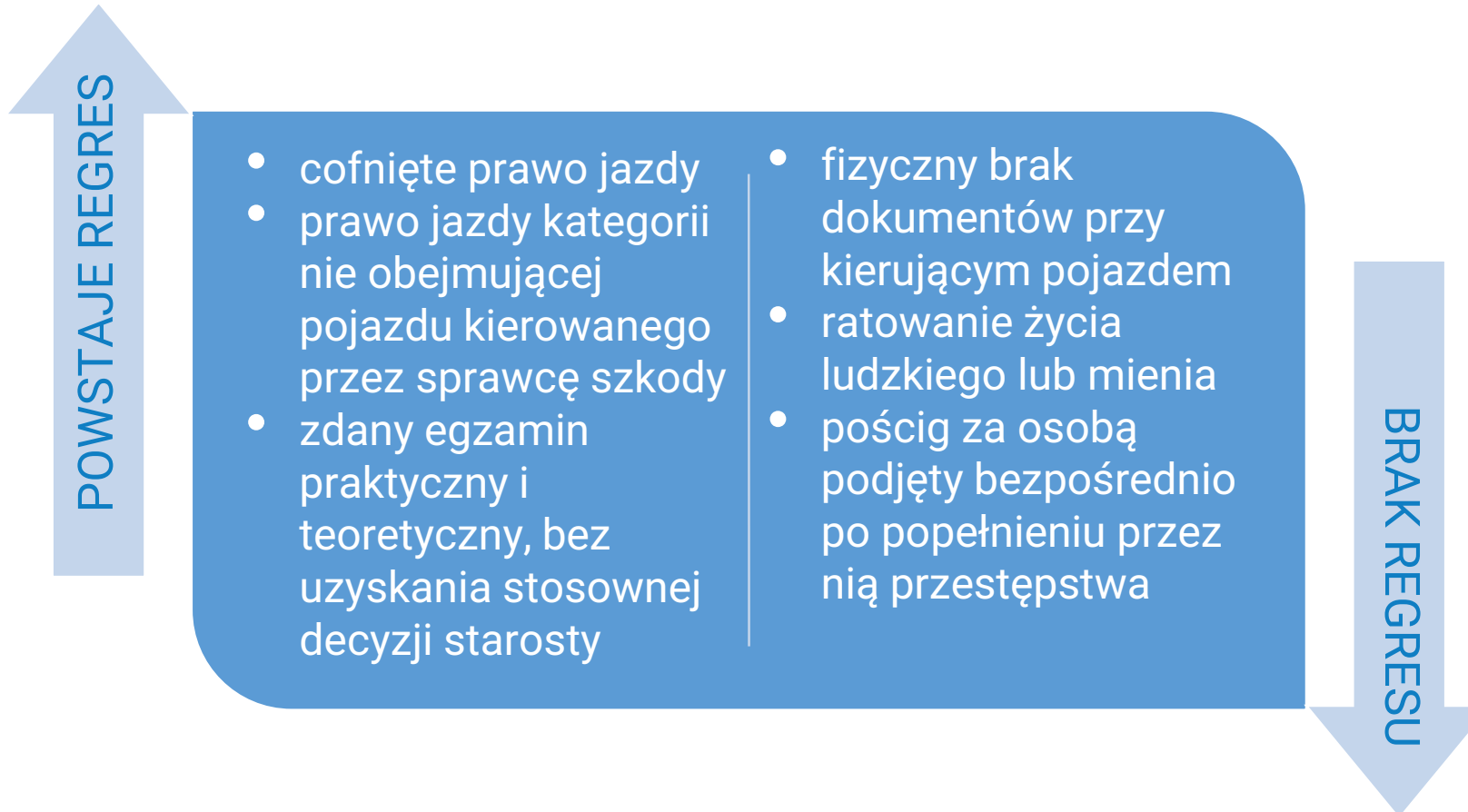
Niewypełnienie żadnej przesłanki z art. 43 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych

WYPEŁNIENIE USTAWOWYCH PRZESŁANEK

BRAK UPRAWNIENÍ DO KIEROWANIA POJAZDEM MECHANICZNYM

Kiedy dochodzi do wypełnienia przesłanki braku uprawnień do kierowania pojazdem mechanicznym (art. 43 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych)?

WYPEŁNIENIE USTAWOWYCH PRZESŁANEK ZBIEgniĘCIE Z MIEJSCA ZDARZENIA

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

CHARAKTERYSTYKA POJĘCIA „ZBIEgniĘCIA Z MIEJSCA ZDARZENIA” NA GRUNCIE ORZECZNICTWA

- nie każde oddalenie się kierowcy
- szybko, w celu jego niezauważenia, kierowca opuszcza miejsce wypadku bez zamiaru powrotu
- oddalenie w celu uniknięcia zidentyfikowania, utrudnienia ustalenia przyczyny wypadku bądź też by uniknięcia ewentualnej odpowiedzialności za spowodowanie wypadku
- zgodnie z dominującym poglądem, sformułowanie "*zbiegł z miejsca zdarzenia*" użyte w art. 43 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych nie może być utożsamiane z pojęciem "*zbiegnięcia z miejsca zdarzenia*" funkcjonującym na gruncie prawa karnego materialnego (art. 178 kodeksu karnego)

PRZESŁANKA ZBIEGNIĘCIA Z MIEJSCA ZDARZENIA

OBOWIĄZKI UCZESTNIKA ZDARZENIA DROGOWEGO

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

Art. 16 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych -
W razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, osoba uczestnicząca w nim, jest nie tylko obowiązana do:

udzielenia pozostałym uczestnikom zdarzenia niezbędnych informacji koniecznych do identyfikacji zakładu ubezpieczeń, łącznie z podaniem danych dotyczących zawartej umowy ubezpieczenia

niezwłocznego powiadomienia o zdarzeniu zakładu ubezpieczeń, udzielając mu niezbędnych wyjaśnień i przekazując posiadane informacje

Art. 16 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych:

Jeśli doszło do wypadku z ofiarami w ludziach lub wypadek powstał w okolicznościach nasuwających przypuszczenie, że zostało popełnione przestępstwo, na uczestnikach zdarzenia spoczywa obowiązek niezwłocznego powiadomienia Policji.

PRZESŁANKA ZBIEGNIĘCIA Z MIEJSCA ZDARZENIA BRAK ŚWIADOMOŚCI SPOWODOWANIA SZKODY

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

Co w sytuacji gdy sprawca nie zauważył powstania szkody i oddalił się z miejsca zdarzenia?

Ubezpieczyciel zwracający się z regresem powinien przedstawić dowody na zasadność regresu np. nagranie z monitoringu, zeznania świadka. Ubezpieczyciel może też przedstawić jako dowód opinię rzeczoznawcy, z której będzie przykładowo wynikało że rodzaj i wielkość uszkodzeń nie mogła zostać nie zauważona przez sprawcę, który musiał mieć świadomość powstania szkody.

PRZESŁANKA ZBIEGNIĘCIA Z MIEJSCA ZDARZENIA CO ROBIĆ GDY NIE MA WŁAŚCICIELA DRUGIEGO POJAZDU?

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ JAKO WIERZYCIEL

CZEGO MOŻEMY WYMAGAĆ OD UBEZPIECZYCIELA?

Obowiązki zakładu ubezpieczeń istotne w kontekście roszczenia regresowego:

Udostępnienie akt szkody ubezpieczającemu / ubezpieczonemu

- art. 29 ust. 6 w związku z art. 35 ust. 2 pkt 20 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Ustalenie okoliczności zdarzenia i analiza wysokości szkody w toku postępowania likwidacyjnego

- art. 29 ust. 1 ustawy z dnia o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej

Staranne prowadzenie postępowania likwidacyjnego

- art. 355 § 2 k.c., oraz art. 354 § 1 k.c.

Współpraca z dłużnikiem w trakcie dochodzenia roszczenia regresowego

- art. 354 § 1 i 2 k.c.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

03

REGRES UBEZPIECZENIOWY W OC

– Zakres roszczenia regresowego

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ODSZKODAWCZA UBEZPIECZYCIELA

ROSZCZENIA ODSZKODAWCZE POSZKODOWANEGO

Poszkodowany może dochodzić:

1. zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, które jest świadczeniem jednorazowym, pieniężnym i mającym stanowić sposób złagodzenia cierpień fizycznych i psychicznych poszkodowanego (art. 445 k.c. w związku z 444 k.c.);

2. zwrotu wszelkich kosztów związanych z wypadkiem tj. kosztów związanych z leczeniem i rehabilitacją oraz lepszym odżywianiem poszkodowanego, opieką nad poszkodowanym, transportu poszkodowanego i jego bliskich, adaptacji mieszkania stosownie do potrzeb poszkodowanego, a także przygotowania go do wykonywania nowego zawodu (art. 444 § 1 k.c.);

3. renty uzupełniającej, która ma stanowić wyrównanie różnicy w dochodach osiągniętych przez poszkodowanego przed wypadkiem w stosunku do dochodów uzyskiwanych przez niego po wypadku (art. 444 § 2 k.c.);

4. jednorazowego odszkodowania (tzw. kapitalizacji renty), które jest uzasadnione w szczególności gdy poszkodowany w następstwie wypadku stał się inwalidą, a jednorazowe świadczenie umożliwi mu wykonywanie innego zawodu, czy też rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej, przy czym jeżeli poszkodowany korzysta z tego świadczenia traci prawo do renty uzupełniającej (art. 447 k.c.);

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ODSZKODOWAWCZA UBEZPIECZYCIELA ROSZCZENIA ODSZKODOWAWCZE POSZKODOWANEGO CD.

c.d.:

5. renty na zwiększone potrzeby polegającej na zapewnieniu poszkodowanemu środków potrzebnych do poprawy jego stanu zdrowia po wypadku, a związanych z jego leczeniem i rehabilitacją, lepszym odżywianiem oraz sprawowaną nad nim opieką (art. 444 § 2 k.c.);

6. zwrotu utraconych zarobków w przypadkach niesprawności po wypadku skutkujących niemożnością wykonywania pracy lub prowadzenia działalności (art. 361 k.c.).

7. odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów np. na naprawę lub odkupienie uszkodzonej lub utraconej rzeczy,

8. jeśli uszkodzono pojazd, zwrotu kosztów holowania uszkodzonego pojazdu, zwrotu kosztów pojazdu zastępczego (art. 361 k.c.),

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ODSZKODAWCZA UBEZPIECZYCIELA ROSZCZENIA ODSZKODAWCZE RODZINY ZMARŁEGO

W sytuacji, gdy wskutek wypadku samochodowego poszkodowany poniesie śmierć, najbliższy członek rodziny może ubiegać się o wypłatę:

- 1. stosownego odszkodowania** jeżeli wskutek śmierci poszkodowanego nastąpiło **znaczne pogorszenie sytuacji życiowej** jego najbliższych, chodzi tutaj o szeroko pojęty uszczerbek natury ekonomicznej występujący po stronie najbliższych po śmierci poszkodowanego (art. 446 § 3 k.c.)
- 2. zwrotu kosztów** związanych z leczeniem i pogrzebem zmarłego poszkodowanego poniesionych przez członków jego rodziny (art. 446 § 1 k.c.)
- 3. renty alimentacyjnej**, która ma na celu uzupełnienie dochodów osób uprawnionych po śmierci poszkodowanego, wobec których na zmarłym ciążył obowiązek alimentacyjny i które za życia wspierał stale i dobrowolnie finansowo, a przemawiają za tym zasady współżycia społecznego (art. 446 § 2 k.c.)
- 4. zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę**, które jest świadczeniem jednorazowym, pieniężnym i mającym stanowić sposób złagodzenia cierpień fizycznych i psychicznych najbliższych członków rodziny zmarłego na skutek wypadku poszkodowanego (art. 446 § 4 k.c.) przy czym instytucja ta znajduje zastosowanie do wypadków, które miały miejsce począwszy od 3 sierpnia 2008r. – wcześniej można było dochodzić na podstawie art. 448 k.c., tj. z tytułu naruszenia dobra osobistego.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

04

REGRES UBEZPIECZENIOWY W OC

Przedawnienie i dziedziczenie regresów

PRZEDAWNIEŃ ROSZCZEŃ REGRESOWYCH

JAKIE PRZEPISY MAJĄ ZASTOSOWANIE DO REGRESU Z OC?

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

Roszczenie regresowe zakładu ubezpieczeń pozostaje w związku z zawarciem umowy ubezpieczenia OC i nie jest jednak stricte "*roszczeniem z umowy ubezpieczenia*". W związku z tym termin przedawnienia w przypadku przedmiotowego regresu będzie regulować art. 118 k.c., a nie odnoszący się do umów ubezpieczenia art. 819 k.c.

Art. 118 k.c.: termin przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata. Bieg przedawnienia rozpoczyna się w dniu wymagalności roszczenia (art. 120 k.c.). W przypadku regresu nietypowego jako moment jego powstania należy wskazać wypłatę odszkodowania.

PRZEDAWNIEŃ ROSZCZEŃ REGRESOWYCH

PRZEDAWNIEŃ REGRESU, A ZGŁOSZENIE ROSZCZENIA

Przepisy regulujące przedawnienie roszczeń poszkodowanych do zakładu ubezpieczeń

art. 819 § 3 k.c.

- w wypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej termin roszczeń poszkodowanego wobec zakładu ubezpieczeń o odszkodowanie lub zadośćuczynienie przedawnia się z upływem okresu przewidzianego dla tego roszczenia w przepisach o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną **czynem niedozwolonym** lub **niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem zobowiązania**.

art. 442¹ k.c.:

- roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej **czynem niedozwolonym** ulega przedawnieniu z upływem **lat 3** od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, jednakże termin ten nie może być dłuższy niż **10 lat** od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jeśli zaś szkoda wynikła z przestępstwa, roszczenie jej o naprawienie ulega przedawnieniu z upływem **lat 20** od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.
- w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat 3 od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia
- przedawnienie roszczeń osoby małoletniej o naprawienie szkody na osobie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat dwóch od uzyskania przez nią pełnoletności

PRZEDAWNIENIE ROSZCZEŃ REGRESOWYCH

PRZEDAWNIENIE REGRESU, A ZGŁOSZENIE ROSZCZENIA

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

Poniższy przykład ma na celu ukazanie jak opisane zasady biegu terminu przedawnienia mogą opóźnić uzyskanie przez sprawcę informacji o obowiązku zapłaty roszczenia zwrotnego na rzecz zakładu ubezpieczeń.

*26 maja 1999 r. –
data zdarzenia*

*23 listopada 2016
r. – wypłata
odszkodowania*

*23 października
2016 r. – wniosek
rodziny zmarłego
do ZU*

*23 listopada 2019
r. - koniec 3
letniego okresu
przedawnienia*

DZIEDZICZNOŚĆ ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCEGO Z ROSZCZENIA REGRESOWEGO ZALEŻY OD DATY WYPŁACENIA ODSZKODOWANIA

W uchwale z dnia 16 listopada 2012 r. (sygn. akt III CZP 61/12) Sąd Najwyższy wskazał, że regres nietypowy nie może być skierowany przez zakład ubezpieczeń do spadkobierców kierującego pojazdem, który spowodował wypadek, jeśli odszkodowanie zostało wypłacone po śmierci tej osoby. Oznacza to zatem, że spadkobiercy dziedziczą regres jedynie w przypadku odszkodowania wypłaconego za życia sprawcy.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

DZIĘKUJEMY PAŃSTWU ZA UDZIAŁ W NASZYM SPOTKANIU

www.rf.gov.pl

biuro@rf.gov.pl

facebook.com/RzecznikFinansowy